

AGDER FYLKESKOMMUNE

SANDVIGEN

UTHAVNKARTLEGGING_ENKEL LANDSKAPSANALYSE

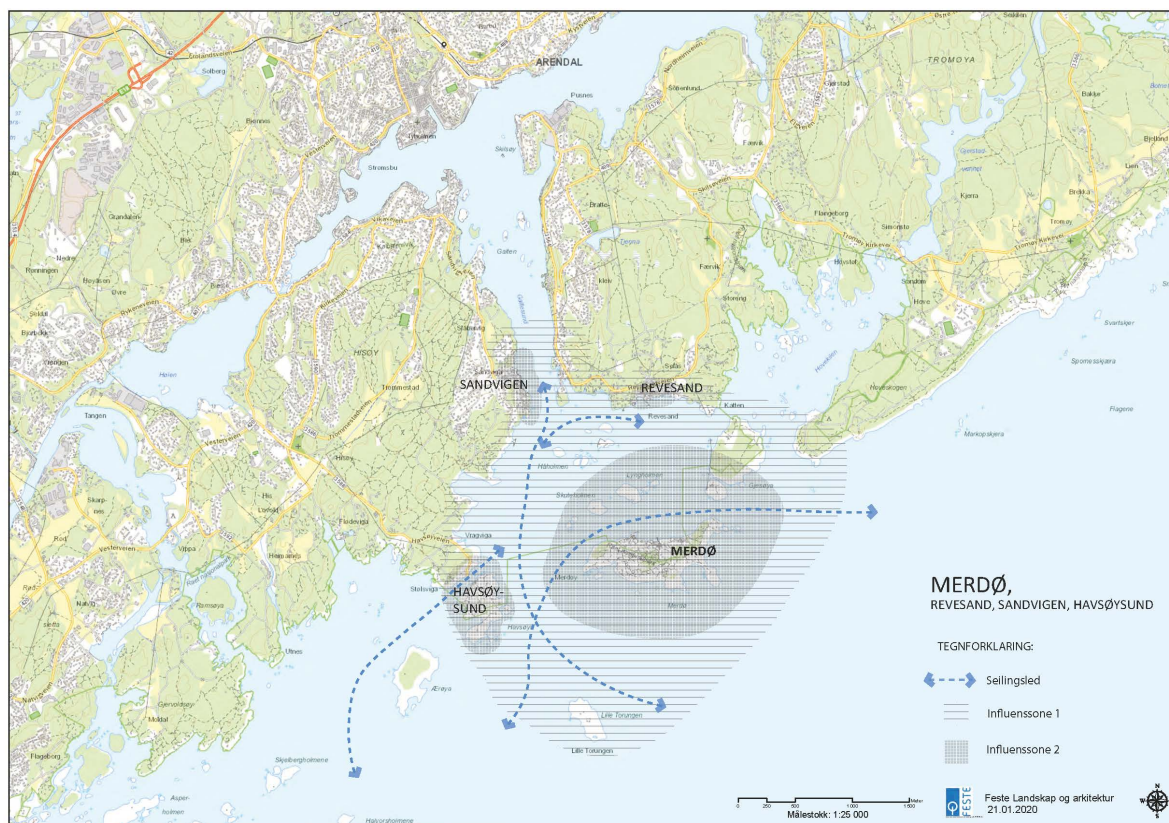

FESTE LANDSKAP ARKITEKTUR
30.04.2020

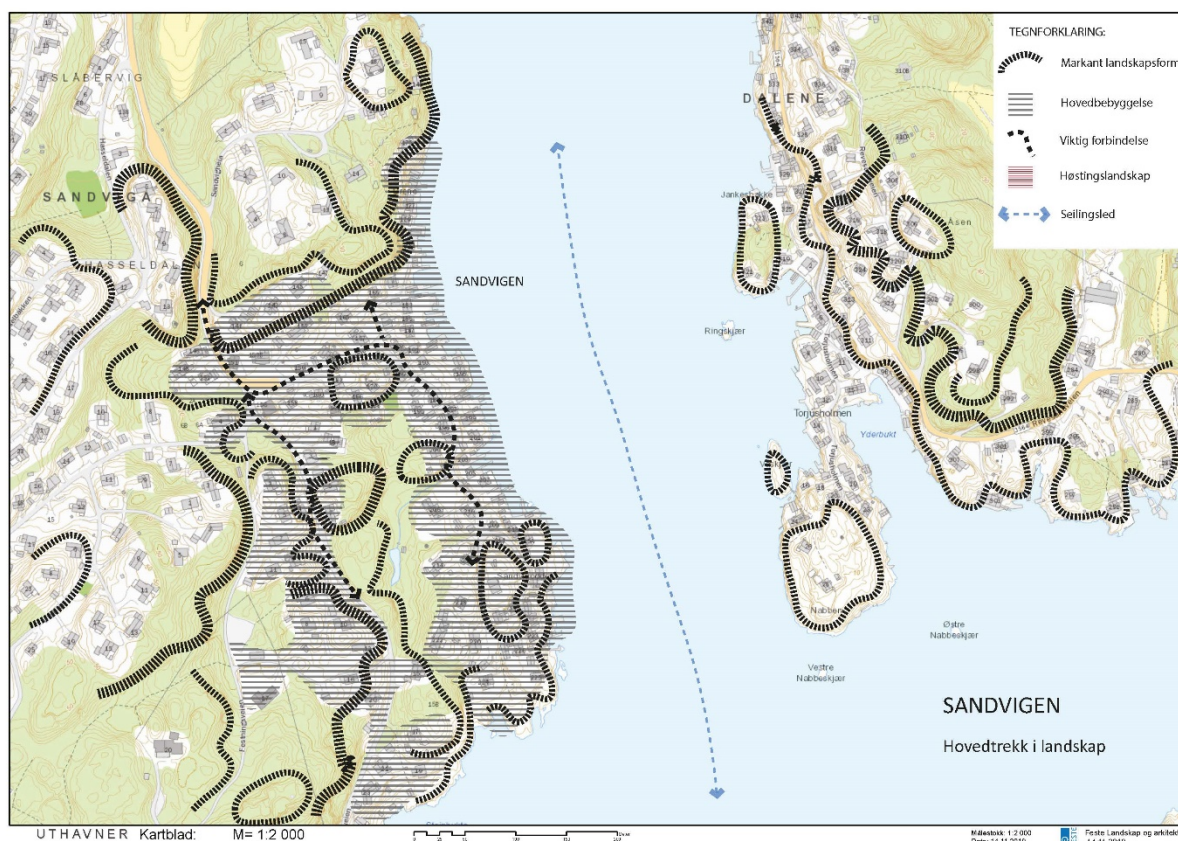
SANDVIGEN

Sandvigen ligger øst på Hisøya ved innseilinga til Arendal og er en viktig del av uthavna som omfatter Merdø, Revesand og Havøysund. Sammen utgjør de en stor uthavn hvor funksjonene hang sammen og utfylte hverandre. Sjøsida fra Sandvigodden fyr til Urene er en kjede som hadde sine funksjoner som ga et samla servicetilbud i uthavna. Stedet er godt kjent som uthavn fra 1700-tallet og hadde en utstrakt losvirksomhet. I tillegg hadde havna fra samme tid strategisk betydning som befestet sted i innseilingen til Arendal.

Uthavna har en stor grad av helhet med mange kvaliteter i det samla kulturmiljøet med brygger, sjøhus, slipp, hus, uthus og hager.

Med influenssone menes det landskapet som er viktig for møtet med og opplevelsen av uthavna med tilkomst fra sjøen. Influenssone 1 er det store landskapet man seiler inn gjennom. Influenssone 2 er landskapsrammene rundt selve uthavna

Kartet er en illustrasjon av hvilke landskapstrekk som preger stedet

Tabell Fastsetting av landskapskarakter

Sjekkliste for fastsetting av landskapskarakter SANDVIGEN		
<i>Forhold ved landskapet</i>	<i>Beskrivelse</i>	<i>Betydning for landskapskarakter (stor-liten)</i>
<i>Landskapets innhold</i>		
Landformer Sjø og vassdrag	Hisøya med Sandvigen ligger markert ved den nord- sydvendte og brede innseilinga til Arendal og mot Tromøya. Åsen bak Sandvigen er en viktig bakvegg og det er en vakker, variert og mangfoldig sjøsida med brygger, hager og bebyggelse.	Stor
Vegetasjon	Edelauvskog, eikeskog og furuskog.	Middels
Arealbruk og bebyggelse	Den eldste bebyggelsen er på sjøsida fra Sandvigodden fyr (1844) og nordover. Helt fra 1600-tallet var det omtrent 50 hus i Sandvigen. Flere hus blant annet Persens hus, senere Wesselstuen er fra 1600-	Stor

	tallet. En god del hus fra 1700-tallet og 1800-tallet. Høyere opp der hvor landskapet stiger merkbart, er det hus fra 1900-tallet og fram til i dag.	
Kulturhistorien i landskapet	Uthavna er kjent fra 1500-1600 tallet. Her var det på det meste tollstasjon med 12 faste loser fordelt på fem båter og tollsted. Det var skjenkestuer, brannstasjon, melkeutsalg og kolonialer. Pga. sin strategiske beliggenhet i innseilingen til Arendal, har Sandvigen vært befestet siden 1700-tallet. Under andre verdenskrig etablerte tyskerne et større kystfort i høydene over uthavna.	Stor
Kulturelle referanser	Jonas Lie roman «Losen og hans hustru» har hentet en del av sin handling fra Sandvigen. Persens hus, senere Wesselstuen, har en sentral plass i handlingen.	Middels
Romlig - estetiske forhold	Sandvigen er først og fremst forankret på østsiden av Hisøya mot det store og langsstrakte landskapsrommet som er innseilinga til Arendal. Sandvigen har mange kvaliteter med mange bygninger fra 1700 og 1800 tallet. Dette er en helhet som henger svært godt sammen.	Stor
<i>Endrings- og vedlikeholds-prosesser</i>		
Aktive naturprosesser	Havstigning. Kan utgjøre en fremtidig trussel	stor
Jord- og skogbruk, fiske, annet bruk av utmark	Ikke noe registrert.	Liten
Bygge- og anleggsvirksomhet, Transport	Planlagte utbyggingsprosjekter? Transport foregår stort sett via veg- og stisystemet. Noe sjøtransport.	Middels
<i>Sammenhenger og brudd</i>		
Geografiske og romlige	Uthavna er et slående landskapsrom, men også svært helhetlig. Nyere bebyggelse fra 1900-tallet er ikke i åpenbar konflikt med den eldre, men bygger oppunder kvalitetene.	Stor
Funksjonelle	Sjøsida med brygger og naust, bebyggelse, slipper og verft.	Stor

Historiske	Brygger, naust, tidligere viksomhet som skjenkestuer, kolonial, verft, hager og bebyggelse.	Stor
<i>Nøkkelelementer</i>		
Naturskapte nøkkelelementer	Fjorden, småbukter og vegetasjon.	Stor
Menneskeskapte nøkkelelementer	Brygger, verft og slipper, fortøyningsbolter, hager, natursteinsmurer og trapper, veger og bebyggelse.	Stor
<i>Landskapskarakter:</i>		
<i>Fortellinga (det spesielle ved denne uthavna):</i> Sandvigen ligger øst på Hisøya ved innseilinga til Arendal og er en viktig del av uthavna som omfatter Merdø, Revesand og Havøysund. Sammen utgjør de en stor uthavn hvor funksjonene hang sammen og utfylte hverandre. Sjøsida fra Sandvigodden fyr til Urene er en kjede som hadde sine funksjoner som ga et samla servicetilbud i uthavna. Stedet er godt kjent som uthavn fra 1700-tallet og hadde en utstrakt losvirksomhet. I tillegg hadde havna fra samme tid strategisk betydning som befestet sted i innseilingen til Arendal.		
 <i>Helhetlig og harmonisk bebyggelse fra ulike tidsperioder. Store bygninger helt ned mot sjøen. Store trær med vakker silhuettvirkning</i>		

Tabell_ Verdivurdering landskapsbilde

Verdivurdering delområde						
Verdikriterier	*	**	***	****	*****	Begrunnelse
Mangfold og variasjon			x			Stort mangfold og variasjon i bebyggelse
Tidsdybde og kontinuitet				x		Tydelig uthavn samlet sett. Mye av bebyggelsen langs sjøen har tidsdybde og kontinuitet.
Helhet og sammenheng					x	Helheten og sammenhengen er svært godt inntakt. Endringer i bakkant har ikke bygd ned kvalitetene ved stedet
Brudd og kontrast			x			Brudd og kontrast er størst i landskapet inn mot Arendal
Tilstand og hevd			x			Tilstand og hevd er jamnt god
Inntrykkstyrke og utsagnskraft					x	En slående og opplevelsesrik uthavn
Lesbarhet					x	Svært tydelig og lesbar uthavn.
Tilhørighet og identitet				x		Sandvigen har åpenbart en klar identitet
Oppsummering						
Styrker: Mange fastboende og et samlet bånd langs sjøsiden av autentisk og opprinnelig bygningsmiljø, brygger og hager. Svakheter: Sårbar for utbyggingspress. Muligheter: Sterkt lokalsamfunn, stolthet og bevissthet kan være en styrke. Viktig å fortsette å hegne om eget sted. Trusler: Dersom de grønne bakveggene blir bebygget, vil dette forringe stedet sterkt. Men også ombygging og utvidelse av eksisterende bygningsmasse kan føre til tap av identitet. Benytte egne lovverk, verneplaner og skreddersydd reguleringsplan for å styre utviklingen og ta vare på stedet.						